

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 13301/2022
09.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиља АА из ..., чији је старатељ ББ из ..., општина ..., ВВ из ... и ББ из ..., општина ..., чији су заједнички пуномоћници Марко Миловановић, адвокат из... и Бојан Пешић, адвокат из ..., против тужене Специјалне болнице за рехабилитацију Ивањица, чији је пуномоћник Мирослав Кривокућа, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиља, изјављеној против пресуде Апелационом суду у Крагујевцу Гж 1469/22 од 16.06.2022. године, у седници одржаној 09.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиља изјављена против пресуде Апелационом суду у Крагујевцу Гж 1469/22 од 16.06.2022. године.

Образложење

Делимичном пресудом Вишег суда у Чачку П 14/22 од 18.04.2022. године, ставом првим изреке, тужена је обавезана да тужиљи АА на име накнаде нематеријалне штете исплати и то: за претрпљене физичке болове износ од 50.000,00 динара; за претрпљени страх износ од 252.000,00 динара; за претрпљене душевне болове због умањења животне активности 1.053.500,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 18.04.2022. године па до исплате. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужиљама ВВ и ББ на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због тешког инвалидитета блиског лица – мајке АА исплати износе од по 350.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 18.04.2022. године па до исплате.

Апелациони суд у Крагујевцу је, пресудом Гж 1469/22 од 16.06.2022. године, ставом првим изреке, преиначио делимичну пресуду Вишег суда у Чачку П 14/22 од 18.04.2022. године у ставу првом и другом изреке тако да гласи, у ставу другом изреке, да се одбија, као неоснован, тужбени захтев тужиља АА из ..., којим је тражила да се тужена обавезе да јој на име накнаде нематеријалне штете исплати и то: претрпљене физичке болове износ од 50.000,00 динара; за претрпљени страх износ од 252.000,00 динара; за претрпљене душевне болове због умањења животне активности 1.053.500,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 18.04.2022. године па до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиља ВВ из ... и ББ

из ..., којом су тражиле да се обавезе тужена да им на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због тешког инвалидитета блиског лица – мајке АА, исплати износе од по 350.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 18.04.2022. године па до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиле су изјавиле благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на ревизију тужила.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/1118/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Ревизијом тужила неосновано се указује на битну повреду одредаба парничног поступка учињену у поступку пред другостепеним судом, у смислу одредбе члана 407. став 1. тачка 3. Закона о парничном поступку, имајући у виду да је другостепена пресуда заснована на чињеничном стању које је утврђено у првостепеном поступку јер није било потребе да се пред другостепеним судом понове већ изведени докази на основу одредбе члана 394. тачка 4. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила АА је оперисала десни кук у Општој болници у ... 23.03.2017. године, а потом је упућена на рехабилитацију у Специјалну болницу за рехабилитацију у Ивањици (тужена) из које је отпуштена након што је, силаском низ степенице у згради те установе, уз помоћ штака, са трећег на други други спрат, пала и задобила тешке телесне повреде. Рехабилитација тужиле АА је почела 25.03.2017. године и трајала до 10.04.2017. године, када је она оспособљена да се креће уз помоћ две потпазушне штаке. У периоду када је смештена у болницу, тужила АА је имала помоћ медицинског особља такозвани „трансфер“, а од 04.04.2017. године, кретала се уз помоћ две потпазушне штаке, како је обучавана од почетка рехабилитације, у коју обуку спада и степениште, односно кретање уз и низ степенице. До 10.04.2017. године, она је, уз пратњу терапеута одлазила у физикално – терапијски блок, док јој је храна доношена у собу. Почев од 10.04.2017. године, дозвољено јој је да сама хода уз помоћ штака, да самостално иде на ручак у ресторан на трећем спрату, на терапију блока на другом спрату и на пријем ињекција на првом спрату, уз помагало и без пратње медицинског особља. Тужила АА је била обучена за самостални ход уз помоћ помагала са две подпазушне штаке по равном и уз и низ степениште, без помоћи медицинског особља. Медицински радници тужене дају усмена упозорења пацијентима да не користе степениште већ лифт, тако што у згради постоје четири лифта од којих су три намењена за коришћење од стране пацијената док је четврти теретни. Утврђено је да су на зидовима болнице постојали плакати на којима је наведено да је „пацијентима са помагалима забрањен ход по степеницама, обавезно користи лифт“, са сликама забрањеног хода и излепљеним плакатима на огласним таблама и у собама. Такође је утврђено да у собама тужене постоји „кућни ред“ где је, под тачком 20 наведено да је „забрањено коришћење степеница особама са помагалима

без пратње стручног медицинског особља (обавезно користи лифт)“. Вештачењем од стране комисије вештака утврђено је да је при паду тужиља задобила повреде у вису нагњечења великог мозга слепоочно – обострано, крварење између тврдих и меких можданица на левој половини великог мозга, нагњечење у десном теменом потиљачном пределу са раздерно-нагњечном раном промером 2 цм, нагњечење грудног коша, нагњечење трбуха. Након дијагностичке процедуре, 16.04.2017. године, извршена је хирушка интервенција, а потом је наступила тешка деменција психоорганског синдрома. Вештачењем је такође утврђен интензитет и трајање физичких болова, претрпљеног страха као и умањење животне активности тужиље АА, којој је одузета пословна способност и 2018. године додељена накнада за туђу негу и помоћ због тешког инвалидитета. Степениште на ком је дошло до повређивања тужиље АА је, по својој функционалности, квалитету, стабилности, осветљености и одржаности, такво да одговара стандардима безбедне ствари за употребу, будући да је снабдевано руковатима са обе стране зида целом својом дужином и довољне ширине за несметани пролаз више лица. Такође је утврђено да тужена није била дужна да на дан штетног догађаја обезбеди константан надзор тужиље АА, будући да је њена рехабилитација спроведена кроз три фазе и то: прву, док је била на собном лечењу када јој је храна доношена у собу и била предвиђена обавезна пратња физиотерапеута приликом сваког транспорта тужиље док је користила ходалицу; другу, када је након раздруживања ходалице од стране тужиље АА, она обучавана за ход са штакама; трећу, почев од 10.04.2017. године, када је тужиља АА добила одобрење да може самостално да хода и посећује ресторан при чему је, као неспорно, утврђено да су радници тужене упозоравали тужиљу, усмено, да је дужна да користи лифт приликом спровођења рехабилитације, а таква упозорења су била истакнута у болници, у виду плаката, као и у болесничким собама у виду „кућног реда“.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимичном пресудом тужену обавезао да тужиљи АА накнади нематеријалну штету на име претрпљених физичких болова, претрпљеног страха, претрпљених душевних болова због умањене животне активности, а тужиљама ВВ и ББ, на име претрпљених душевних болова због тешког инвалидитета блиског лица – мајке АА, на основу одредбе члана 173. и 174. Закона о облигационим односима, пошто је нашао да је степениште опасна ствар а физикални третман непокретних или слабо покретних пацијената опасна делатност, те да нису испуњени услови за ослобађања од одговорности тужене, у смислу одредбе члана 177. тог Закона, с обзиром на број лица која користе степениште у болници, који је несумњиво велики, како због броја лежећих тако и амбулантних пацијената и других корисника услуга тужене, па је могућност пада предвидива. Међутим, из чињенице да је тужиља АА, мимо усмених упозорења и писмених обавештења (кућни ред и плакати) користила то степениште, иако је још увек користила помагала у виду две потпазушне штаке, првостепени суд је нашао да се она понашала супротно одредбама члана 32. Закона о правима пацијената, па је, на основу одредбе члана 192. Закона о облигационим односима, нашао да постоји допринос АА настанку предметне штете у проценту од 30%. Пошто је вештачењем утврђено да код АА постоји тешка инвалидност, првостепени суд је тужиљама ВВ и ББ, њеним ћеркама, на основу одредбе члана 201. став 3. Закона о облигационим односима, признао новчану накнаду за претрпљене душевне болове због тешког инвалидитета њихове мајке – тужиље АА.

Другостепени суд је, на основу чињеничног стања утврђеног у првостепеном поступку, преиначио делимичну пресуду првостепеног суда тако што је тужбени захтев тужиља одбио, применом одредбе члана 177. став 2. Закона о облигационим односима, налазећи да је предметна штета настала искључивом радњом оштећеног, тужиље АА, која се спорном приликом понашала противно одредби члана 32. став 2. Закона о правима пацијената, имајући у виду неспорно утврђену чињеницу да је она била упозорена да је дужна да користи лифт, како усмено тако и писаним обавештењима и упозорењима, а да се тужиља АА придржавала правила кућног реда, до штете не би ни дошло. Пошто је првостепени суд утврдио да степениште туженог по својој функционалности, квалитету, стабилности, осветљености и одржаности одговара стандардима ствари безбедне за употребу будући да је снебдевено руковатима са обе стране зида целом својом дужином довољне ширине за несметани пролаз више лица, следи да је тужена доказала да је до штетног догађаја дошло искључиво радњом оштећене тужиље АА, коју тужена није могла предвидети и чије последице није могла избећи или отклонити, при чему није било неправилности и пропуста у радњама тужене јер штета потиче од узрока који се налазио ван ствари (степеништа) односно потиче од самоиницијативног покушаја тужиље АА да користи степениште, јер излази из болнице а код куће такође има степениште, што је она саопштила, након пада, присутном особљу тужене.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Одговорност за штету од опасне ствари, опасне делатности прописана је одредбом члана 173. и 174. Закона о облигационим односима, тако што за штету од опасне ствари одговара њен ималац а за штету од опасне делатности одговара лице које се њоме бави, при чему штета настала у вези са опасном ствари односно опасном делатношћу се сматра да потиче од те ствари односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете. Ослобођење од одговорности прописано је одредбом члана 177. Закона о облигационим односима, тако што се, између осталог, ималац ствари ослобађа одговорности ако докаже да је штета настала искључиво радњом оштећеника или трећег лица коју он није могао предвидети и чије последице није могао избећи или отклонити (став 2.).

Закон о правима пацијената („Службени гласник РС“ бр 45/2013 и 25/2019), у одредби члана 32. прописује дужности пацијената тако што је, на основу става другог те одредбе Закона, у остваривању здравствене заштите, пацијент дужан да се придржава општих аката здравствене установе, приватне праксе, организационе јединице високошколске установе здравствене струке која обавља здравствену делатност и других првих лица која обављају одређене послове из здравствене делатности, о условима боравка и понашања у њима.

У конкретном случају, тужиља АА се повредила падом на степеништу Специјалне болнице за рехабилитацију Ивањица, које, по својој функционалности, квалитету, стабилности, осветљености и одржаности, одговара стандардима ствари безбедне за употребу, будући да је снабдевено руковатима са обе стране зида целом својом дужином и довољне је ширине за несметани пролаз више лица, тако што је самоиницијативно покушала да користи степениште, иако је знала да јој је, као пацијенту са помагалом (кретала се уз помоћ потпазушних штака) забрањен ход

степеницама, а у ситуацији када јој је било дозвољено да сама хода, уз помоћ штака и без пратње медицинског особља. То значи да је предметна штета настала искључивом радњом тужиле АА, како је правилно закључио другостепени суд, па тужена није дужна да тужилама накнади предметну штету.

Наводима ревизије тужила неосновано се побија правилност утврђеног чињеничног стања указивањем на недоследности и противречности у исказима саслушаних сведока. Тим наводима ревизије ревиденти оспоравају оцену доказа што је без утицаја на одлучивање, имајући у виду да о томе које ће чињенице да узме као доказене одлучује суд по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно, свих доказа као целине и на основу резултата целокупног поступка, на основу одредбе члана 8. Закона о парничном поступку. Такође су неосновани наводи ревизије тужиле о томе да се у конкретном случају ради о лекарској грешци у ширем смислу, пошто употреба степеништа у болици није медицинска мера нити део рехабилитационе терапије, односно није део процедуре лечења нити рехабилитације пацијента.

Пошто се наводима ревизије тужила неосновано побија правилност примене материјалног права, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић